Wie anders denkt, is besmet

The Hate Review en de bedreiging van het democratisch pluralisme

Arthur Alderliesten

19 oktober 2026

Wie zich in Europa inzet voor de bescherming van ongeboren leven of opkomt voor het traditionele gezin, loopt het risico als een bedreiging voor de samenleving te worden weggezet. Dat blijkt uit *The Hate Review*, een onlangs in het Europees Parlement gepresenteerd rapport over de zogenoemde anti-genderbeweging in Europa. De auteurs beschrijven conservatieve en christelijke organisaties in stevige bewoordingen als een "besmetting" waarvan Europa zou moeten worden ontsmet. Achter deze verontrustende beeldspraak schuilt een fundamenteel probleem: het recht om vanuit de eigen levensbeschouwing deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke debat komt onder druk te staan. Wat betekent dit voor de democratische rechtsstaat, waarin ook minderheidsstandpunten bescherming verdienen?

Wat is *The hate review?*

Op 12 oktober 2026 werd in het Europees Parlement het rapport *The Hate Review: How the Anti-Gender Movement Spread Across Europe, 2000–2025* gepresenteerd.[1] Het rapport, gepubliceerd door de Brusselse organisatie Forbidden Colours, onderzoekt de ontwikkeling van de zogenoemde anti-genderbeweging in 47 Europese landen

[1] Forbidden Colours, *The Hate Review: How the Anti-Gender Movement Spread Across Europe, 2000–2025,* (Brussel: Forbidden Colours, 2026), 1, https://www.forbidden-colours.com/hate-review/.

gedurende 25 jaar. Forbidden Colours is een organisatie die zich inzet voor de rechten van LHBTIQ+-personen.

Volgens de auteurs staan de rechten van vrouwen en LHBTIQ+-personen en de toegang tot abortus in Europa onder toenemende druk. Het rapport brengt duizenden activiteiten van organisaties, netwerken en politieke partijen in kaart. Daarbij hanteren de onderzoekers twee centrale maatstaven: *contamination* (besmetting), waarmee zij de maatschappelijke verspreiding van de beweging aanduiden, en *impact*, waarmee zij de invloed op wetgeving en instituties beoordelen.[2]

De auteurs stellen dat geen enkel onderzocht Europees land aan deze "besmetting" is ontsnapt.[3] Volgens hen krijgt de zogenoemde anti-genderbeweging steeds meer invloed via rechtszaken, wetgeving en politieke besluitvorming. Zij presenteren deze ontwikkeling als een bedreiging voor de democratie en de rechtsstaat.[4]

De Nederlandse prolifebeweging in *The Hate Review*

Het rapport besteedt uitgebreid aandacht aan de Nederlandse prolifebeweging.[5] De auteurs hanteren een brede definitie van de zogenoemde *anti-genderbeweging*: daaronder vallen alle organisaties die zich verzetten tegen reproductieve rechten, waaronder de toegang tot abortus.[6] Daarmee wordt de prolifebeweging op voorhand tot deze beweging gerekend, zonder dat afzonderlijk wordt onderbouwd waarom principieel verzet tegen abortus wordt geïdentificeerd met *anti-gender*.

Volgens de auteurs vormt de strijd tegen abortus de organisatorische basis waarop ook andere campagnes van de zogenoemde anti-genderbeweging zijn gebouwd.[7] Daarbij bespreken zij verschillende organisaties, waaronder Schreeuw om leven, Platform Zorg voor Leven, SGP en ChristenUnie. Schreeuw om leven krijgt een prominente plaats als organisator van de jaarlijkse Mars voor het leven en de presentie bij abortusklinieken. Ook de Week van het Leven en juridische procedures over het demonstratierecht komen

[2] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 5, 431–432.

[3] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 6.

[4] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 1-2.

[5] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 274-282.

[6] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 4.

[7] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 279.

uitgebreid aan bod. De auteurs beschouwen deze activiteiten niet minder als vormen van *anti-gender mobilisation*.[8] Om de internationale verbindingen zichtbaar te maken, vermelden zij ook mijn bestuurslidmaatschap van de Europese federatie One of Us.[9]
Opmerkelijk is hoe het rapport omgaat met rechtszaken over het demonstratierecht bij abortusklinieken. De juridische procedures worden gecategoriseerd onder *strategic litigation & legal pressure* ("strategisch procederen en juridische druk uitoefenen").[10]
Rechtszaken waarin Schreeuw om leven dus opkomt voor het grondwettelijke demonstratierecht, worden in het rapport beschouwd als activiteiten van de zogenoemde anti-genderbeweging. Het uitoefenen en verdedigen van een democratisch grondrecht wordt daarmee onderdeel van wat zij als een bedreigende ontwikkeling presenteren...
Ook de overtuiging dat abortus het beëindigen van menselijk leven is, wordt aangemerkt als onderdeel van een religieus-moreel *anti-gender narrative*.[11]
De beschrijving maakt duidelijk hoe breed de auteurs het begrip *anti-gender* hanteren: ook vreedzame demonstraties, maatschappelijke campagnes, juridische procedures en fundamentele morele overtuigingen worden onder deze noemer samengebracht. Daarbij is het opvallend dat de hulpverlening, vooral aan vrouwen en een wezenlijk onderdeel van het werk van Schreeuw om leven, volledig buiten beeld blijft. Hetzelfde geldt voor ons verzet tegen genderselectieve abortus, waarbij ongeboren kinderen juist vanwege hun geslacht worden gedood, doorgaans omdat zij meisjes zijn.[12]
Hoe zorgvuldig is een rapport dat zulke uiteenlopende activiteiten onder één noemer samenbrengt en daarbij wezenlijke aspecten van het werk van deze organisatie en het werk van politieke partijen als CU en SGP die op een lange en breed-christelijke traditie berusten, beschouwing laat?

[8] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 279-281.

[9] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 281.

[10] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 279.

[11] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 281.

[12] Arthur Alderliesten, 'Genderselectie mensonwaardig en slecht voor samenleving', *Reformatorisch Dagblad,* 24 februari 2025, https://www.rd.nl/artikel/genderselectie-mensonwaardig-en-slecht-voor-samenleving (geraadpleegd op 19 oktober 2026).

Methodologische en inhoudelijke kritiek

Wie de onderzoeksmethode van *The Hate Review* onder de loep neemt, ontdekt een fundamenteel probleem: de politieke overtuigingen van de auteurs bepalen in belangrijke mate wat zij als maatschappelijke bedreiging beschouwen. De auteurs hanteren een zo ruime definitie van *anti-gender* dat levensbeschouwelijk gefundeerde bezwaren tegen abortus of genderbeleid al voldoende zijn om organisaties onder deze noemer te plaatsen. De Vlaamse filosofe Griet Vandermassen wijst in Brussels Signal op het gevaar van deze benadering: uiteenlopende ethische, wetenschappelijke en juridische argumenten verdwijnen achter één politiek etiket.[13]

The Hate Review staat daarmee in een inmiddels herkenbare traditie van Europese rapporten waarin conservatieve, christelijke en prolifeorganisaties als *anti-gender* worden bestempeld. Waar *The Next Wave*[14] vooral hun financiering onderzocht, richt *The Hate Review* zich op hun maatschappelijke aanwezigheid en politieke invloed. Het onderliggende beoordelingskader vertoont opvallende overeenkomsten. Journalist Nard Lodewijk liet in *EW Magazine* zien hoe *The Next Wave* een misleidend beeld gaf van de omvang van internationale financiering: totale organisatie-inkomsten werden gepresenteerd als financiering van de “anti-genderbeweging.”[15] Toch beriep D66-fractievoorzitter Jan Paternotte zich deze maand nog in een Nederlandse talkshow op dit rapport om te waarschuwen voor buitenlandse geldstromen naar Nederlandse “haatcampagnes”. Zijn verstrekkende beschuldigingen bleken door het aangehaalde onderzoek onvoldoende te worden onderbouwd. Enkele dagen eerder had premier Rob Jetten op het D66-congres al gesproken over goed georganiseerde en gefinancierde organisaties die minderheden aanvallen. Hij voegde daaraan toe: “We gaan die lui niet laten winnen, maar we gaan ze vol op hun bek slaan.”[16] Hoewel Jetten een dag later op

[13] Griet Vandermassen, “Who Counts as ‘Anti-Gender’?”, *Brussels Signal*, oktober 2026, https://brusselssignal.eu/2026/10/who-counts-as-anti-gender/ (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[14] Neil Datta, *The Next Wave: How Religious Extremism Is Reclaiming Power,* (Brussel: European Parliamentary Forum for Sexual and Reproductive Rights, 2025), https://www.epfweb.org/node/1152 (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[15] Nard Lodewijk, ‘De twijfelachtige uitspraken van D66 over de ‘anti-lhbti-lobby’’, *EW Magazine*, 9 oktober 2026.

[16] NOS Nieuws, ‘Jetten vol optimisme op jubileumcongres D66: “Wij bereiken meer dan schreeuwers”’, 27 september 2026, https://nos.nl/artikel/2632761-jetten-vol-optimisme-op-jubileumcongres-d66-wij-bereiken-meer-dan-schreeuwers (geraadpleegd op 19 oktober 2026).

de uitspraak terugkwam[17], laten deze uitspraken zien hoe dit soort rapporten bijdragen aan een klimaat waarin politieke tegenstanders steeds nadrukkelijker als een maatschappelijke bedreiging worden afgeschilderd, waardoor wantrouwen en polarisatie toenemen en de ruimte voor een open democratie onder druk komt te staan. Ook de selectie van activiteiten roept vragen op. Zo registreert het rapport een Britse petitie voor het huwelijk tussen man en vrouw, ondertekend door bijna 670.000 burgers, als *anti-gendercampagne*. De Britse Coalition for Marriage bekritiseert deze kwalificatie terecht.[18] Het Poolse Ordo luris, een conservatief-juridische organisatie, wijst op feitelijke onjuistheden en betwist de onafhankelijkheid van het onderzoek.[19] Zo behoorde een prominente Poolse abortusactiviste tot de beoordelaars. Bovendien worden juridische procedures, burgerinitiatieven en zelfs bijdragen aan rechtszaken bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als bewijs van de invloed van de anti-genderbeweging opgevoerd. Ordo luris waarschuwt dat deze benadering de ruimte voor maatschappelijke organisaties met van de mainstream afwijkende overtuigingen kan verkleinen.

Het meest verontrustend is de medische beeldspraak. De auteurs spreken over “besmetting”, “virusbelasting” en “chronische infectie”. Uiteindelijk pleiten zij zelfs voor de “ontsmetting van Europa”, door de betrokken organisaties, hun mobilisatie en hun gedachtegoed geleidelijk te ontmantelen.[20] Deze beeldspraak is diep problematisch. Burgers die, vanuit een andere levensbeschouwelijke kijk dan die van de opstellers van *The Hate Review,* gebruikmaken van hun democratische rechten worden voorgesteld als ziekteverwekkers die uit de samenleving moeten worden verwijderd. Hier wordt de grens overschreden tussen wetenschappelijke analyse en ideologische bestrijding.

---

[17] NOS Nieuws, ‘Jetten heeft spijt van “op de bek slaan”: “Had me netter moeten uitdrukken”’, 28 september 2026, https://nos.nl/artikel/2632920-jetten-heeft-spijt-van-op-de-bek-slaan-had-me-netter-moeten-uitdrukken (geraadpleegd op 19 oktober 2026).

[18] Coalition for Marriage, ‘They Call Us “Contamination” and Want Us Dismantled’, https://www.c4m.org.uk/news/they-call-us-contamination-and-want-us-dismantled (geraadpleegd op 19 oktober 2026).

[19] Ordo Iuris, ‘Ordo Iuris – One of the Largest “Anti-Gender” Forces in Europe? Left-Wing Organization’s Report Presented in the European Parliament’, https://ordoiuris.pl/en/press-newsdesk/ordo-iuris-one-of-the-largest-anti-gender-forces-in-europe-left-wing-organizations-report-presented-in-the-european-parliament/ (geraadpleegd op 19 oktober 2026).

[20] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 29.

De kern: democratie onder druk

Het meest verontrustende aan *The Hate Review* is de onderliggende visie op democratie. De auteurs beschouwen de maatschappelijke aanwezigheid en invloed van organisaties die zich verzetten tegen abortus of bepaalde opvattingen over gender als een vorm van 'besmetting'. Daarmee wordt een fundamenteel democratisch beginsel ondergraven: het recht van burgers om vanuit uiteenlopende overtuigingen deel te nemen aan het publieke debat en langs democratische weg maatschappelijke veranderingen na te streven.

Gezien de methodologie en het taalgebruik heeft het rapport alle schijn van een complottheorie. Want wat wordt beweerd, klopt in de basis niet. Uiteenlopende organisaties, politieke partijen en maatschappelijke initiatieven worden onder één noemer gebracht en voorgesteld als onderdelen van een omvangrijke beweging die de Europese democratie zou bedreigen. Het delen van overtuigingen, het onderhouden van contacten of het deelnemen aan dezelfde bijeenkomsten vormt echter geen bewijs van een gecoördineerde beweging met een gezamenlijke strategie. Toch worden dergelijke verbanden gebruikt om een beeld van een samenhangende maatschappelijke dreiging op te roepen. Hier wordt schuld door associatie tot onderzoeksmethode verheven.

Maar het gaat om veel meer dan feitelijke onjuistheden en een ondeugdelijke methodologie. De auteurs lijken de weg te plaveien voor het uitrollen van een totalitaire ideologie over heel Europa. Dát is kwalijk! In hun benadering worden afwijkende overtuigingen voorgesteld als een maatschappelijke ziekte en organisaties die deze uitdragen als een probleem dat moet worden geëlimineerd. Daarmee dreigt een ideologisch beoordelingskader te bepalen welke opvattingen nog een legitieme plaats verdienen in de Europese samenleving.

De oproep tot "ontsmetting van Europa" laat zien hoe ver dit gaat. De auteurs pleiten voor het geleidelijk ontmantelen van organisaties, hun mobilisatie en hun gedachtegoed.[21] Demonstraties, petities, juridische procedures en pogingen om wetgeving te veranderen worden als indicatoren van een maatschappelijke besmetting

[21] Forbidden Colours, *The Hate Review*, 29.

geregistreerd. Terwijl dit juist de rechten en mogelijkheden zijn die burgers en organisaties in een democratische rechtsstaat toekomen. Wie het gebruik van die rechten als een bedreiging presenteert, keert zich tegen een wezenlijk onderdeel van de democratie zelf.

Is er nog recht op een minderheidsstandpunt? Het lijkt erop van niet. Mogen burgers zich nog organiseren rond overtuigingen die ingaan tegen wat anderen als verworven rechten beschouwen? Mogen zij via democratische middelen, net als anderen dat doen, proberen maatschappelijke veranderingen te bereiken? Of is hun aanwezigheid op zichzelf al voldoende om hen als een bedreiging aan te merken?

Dát is kwalijke intimidatie, die veel verder reikt dan alleen de titel van het rapport. Het publiekelijk bestempelen van organisaties en hun overtuigingen als een besmetting, gevolgd door een oproep tot ontmanteling, raakt iedereen die deze overtuigingen deelt. Het schept een klimaat waarin burgers zich moeten afvragen of zij nog vrijuit kunnen spreken, zich kunnen verenigen en hun democratische rechten kunnen uitoefenen zonder als een maatschappelijke bedreiging te worden weggezet.

Het wrange is dat een rapport dat pretendeert de democratie te beschermen, zelf de fundamenten van het democratische pluralisme aantast. De democratische rechtsstaat beschermt ook de rechten van degenen met wie wij het hartgrondig oneens zijn. Wie politieke tegenstanders als een besmetting beschouwt en hun organisaties en gedachtegoed wil ontmantelen, ondermijnt de vrijheid die hij zelf meent en zegt te verdedigen. Een democratie waarin alleen plaats is voor maatschappelijk of door een zekere groep aanvaarde overtuigingen, houdt op een open democratie te zijn en is op weg om een totalitaire samenleving te worden waarin iedereen voor de heersende ideologie moet buigen.

Een democratische samenleving kan niet zonder ruimte voor uiteenlopende overtuigingen en de bereidheid daarover met elkaar in gesprek te gaan. De dialoog veronderstelt dat we de andere mens voluit serieus nemen, ook wanneer we diens opvattingen hartgrondig afwijzen. Wie andersdenkenden bij voorbaat verdacht maakt en buitensluit, ondermijnt die dialoog en daarmee een wezenlijk fundament van de democratische rechtsstaat.

Verenigd Koninkrijk: een rapport onder vuur

Dat dergelijke rapporten verstrekkende gevolgen kunnen hebben, blijkt uit een recente affaire in het Verenigd Koninkrijk. In juli 2026 publiceerde Amnesty International UK het rapport *A Growing Threat: The Anti-Rights Movement in the UK*. Daarin werden 117 zeer uiteenlopende organisaties, waaronder christelijke prolifeorganisaties en organisaties die opkomen voor vrouwenrechten, als onderdeel van een bedreigende "anti-rechtenbeweging" gepresenteerd.[22] Volgens een openbare protestbrief van elf christelijke organisaties bevatte het rapport bovendien aanbevelingen om de liefdadigheidsstatus van betrokken organisaties opnieuw te beoordelen en financiers tot strengere controles aan te zetten.[23] Daarmee kwamen ook hun maatschappelijke positie en financiering in beeld.

Na felle kritiek trok Amnesty het rapport binnen 48 uur in. Op 31 juli bood de organisatie publiekelijk excuses aan en erkende zij dat het rapport ernstig tekortgeschoten was in onderzoeks- en redactionele zorgvuldigheid.[24] De Britse Charity Commission, de onafhankelijke overheidstoezichthouder op goede doelen, opende een dossier (*compliance case*) en nam contact op met de bestuurders van Amnesty.[25] De toezichthouder had in 2023 al benadrukt dat het demoniseren van andersdenkenden onaanvaardbaar is voor geregistreerde goede doelen.[26]

Deze affaire illustreert hoe het ideologisch etiketteren van maatschappelijke organisaties kan uitmonden in voorstellen die hun bestaansmogelijkheden raken. Wanneer hun overtuigingen aanleiding worden om hun positie en financiering ter

---

[22] Christian Action, Research and Education (CARE), "CARE Writes to Charity Commission over Amnesty Report," 29 juli 2026, https://care.org.uk/news/2026/07/care-writes-to-charity-commission-over-amnesty-report (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[23] CARE, "CARE Writes to Charity Commission over Amnesty Report," openbare brief aan Dame Julia Unwin, 28 juli 2026, https://care.org.uk/news/2026/07/care-writes-to-charity-commission-over-amnesty-report (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[24] Amnesty International UK, "An Apology for A Growing Threat Briefing, Published on 8 July 2026," 31 juli 2026, https://www.amnesty.org.uk/latest/an-apology-a-growing-threat-briefing-published-on-8-july-2026/ (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[25] George Hayes, "Case Opened into Amnesty Charity as Regulator Contacts Trustees," Civil Society, 22 juli 2026, https://www.civilsociety.co.uk/news/case-opened-into-amnesty-charity-as-regulator-contacts-trustees.html (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

[26] Charity Commission, "Charity Commission Responds to Mermaids vs LGB Alliance Tribunal Outcome," 6 juli 2023, https://www.gov.uk/government/news/charity-commission-responds-to-mermaidslgb-alliance-tribunal-verdict (geraadpleegd op 17 oktober 2026).

discussie te stellen, komt ook hun vrijheid om volwaardig aan het democratische debat deel te nemen onder druk te staan.

Antwoord op haat

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor christenen die vanuit hun wereld- en mensbeeld willen participeren in het politieke en maatschappelijke leven? De geschiedenis van Daniël en zijn vrienden, die weigerden te buigen voor het gouden beeld van Nebukadnezar, heeft ook vandaag zeggingskracht.[27] De geschiedenis laat zien waartoe totalitaire machtsaanspraken kunnen leiden: iedereen moest buigen voor hetzelfde beeld en zich onderwerpen aan de wil van de machthebber. Wie weigerde, werd met de dood bedreigd. Het Nieuwe Testament waarschuwt herhaaldelijk voor weerstand, uitsluiting en uiteindelijk vervolging vanwege het christelijke geloof, van het gelovig gehoorzamen van Gods goede gedachten.[28] Zonder de huidige situatie daarmee gelijk te stellen, mogen we ons afvragen of ontwikkelingen als deze een ondemocratische stap in die richting kunnen zijn. Ook daarom is waakzaamheid geboden.

Gezien de titel *The Hate Review* is het overigens maar de vraag waar de haat zich precies bevindt. Een rapport dat maatschappelijke organisaties als een besmetting beschrijft en oproept tot ontmanteling van hun gedachtegoed, zou zichzelf een spiegel moeten voorhouden en die vraag ook aan zichzelf moeten stellen.

Het antwoord op *The Hate Review*? Een *Love Review*. Liefde tegenover haat. Met liefde bedoelen we hier agapè: de zichzelf gevende, onbaatzuchtige liefde die het goede voor de ander zoekt. De Zweedse theoloog Anders Nygren heeft deze Bijbelse opvatting van liefde op indringende wijze geëxpliciteerd. Deze liefde is gericht op het welzijn van de ander, ook wanneer die onze overtuigingen afwijst of ons vijandig gezind is.[29]

Europa hoeft niet te worden ontsmet van andersdenkenden. Als er iets bestreden moet worden, is het de haat die mensen tegen elkaar opzet. Wat Europa nodig heeft, is het tegendeel van haat: shalom. Gerechtigheid, vrede, harmonie, heelheid en blijdschap.

---

[27] Daniël 3.

[28] Johannes 15:18–21 en 16:1–3.

[29] Anders Nygren, *Eros und Agape: Gestaltwandlungen der christlichen Liebe*, (Gütersloh: C. Bertelsmann, 1930–1937).

Paulus schrijft: “Word niet overwonnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede”.[30] Haat moeten we met liefde tegemoet treden, zelfs wanneer die zich onterecht tegen ons richt.

Arthur Alderliesten is betrokken bij drie organisaties die in rapport worden benoemd: als directeur bij Schreeuw om leven, voorzitter van Platform Zorg voor Leven en bestuurslid van de Europese federatie One of Us

[30] Romeinen 12:21.